

Leesrapport bachelorscriptie Filip Frantál: *Het gebruik van presentatief er en de distributie van werkwoorden in presentatieve zinnen*. Praag 2019. Begeleider: prof. Jan Pekelder.

Onderzoeksubject en onderzoeksvraag: deze scriptie beweegt zich op het gebied van de zuivere taalkunde, afdeling syntaxis van het hedendaags Nederlands. Het object is het zogenaamde presentatief *er*. De vraag luidt welke taalkundige parameters een rol spelen in het gebruik van dit type *er* (p. 7)?

Structuur: het praktische gedeelte van onderhavige scriptie begint met een korte inleiding, hoofdstuk 1, waarin onderzoeksubject en onderzoeksvraag worden geformuleerd. Volgt, in hoofdstuk 2, een presentatie van diverse gebruiken van *er*: (p. 9-35). Hoofdstuk 3 beschrijft specifiek de stand van onze huidige kennis betreffende presentatief *er*. Er wordt speciale aandacht geschonken aan de in deze constructies optredende types werkwoorden. Dit hoofdstuk eindigt met een stukje contrastieve syntaxis Nederlands-Engels (*er-there*). In het praktische gedeelte wordt vervolgens een kwantitatief alsmede een kwalitatief corpusonderzoek uitgevoerd ter beantwoording van voormelde vraag. Het corpus bestaat uit drie (literaire) romans. De reden is volgens de auteur dat dit de meest geschikte keus is voor een “objectief onderzoek” (p. 8). Dit gedeelte loopt uit in een paragraaf over de vertaling van presentatief *er* in het Engels. In een laatste hoofdstuk concludeert de kandidaat dat er een relatie bestaat tussen de lexicale betekenis van het werkwoord en de mogelijkheid op te kunnen treden in een zin met presentatief *er*. Iets dat de Ans ook al suggereert overigens, maar dat de kandidaat met meer gegevens adstrueert.

Discussie: de kandidaat neemt veel te veel hooi op zijn vork. In plaats van een grote hooivork had hij een pincet moeten hanteren. De vijf vragen die hij opsomt in zijn conclusies geven bijvoorbeeld elk aanleiding tot een aparte scriptie, of zelfs een doctoraat (p. 68). Dit is niets anders dan de naïviteit van de beginnende onderzoeker. Een ander probleem is de slecht onderbouwde keuze van het (literaire) corpus. De vraag rijst waarom dit “objectief” zou zijn (zie ook hierboven). De kandidaat suggereert in dezen dat het het werkelijke gebruik van de standaardtaal reflecteert. Dit lijkt ons volledig bezijden de waarheid. Literaire taal is doorgaans allesbehalve “werkelijk standaardtaal”, wat dat ook moge betekenen... Een ander probleem is de ongelijkmatige verdeling van de scriptie. Gezien de titel zou het over presentatief *er* moeten gaan en over de relatie tussen dit woordje en het type werkwoord. Welnu, deze scriptie van totaal 69 pagina's lopende tekst (+ bibliografie en bijlages), bevat exact slechts 22 pagina's over presentatief *er*, waaronder vijf over de werkwoordproblematiek. Een laatste probleem dat rechtstreeks voortvloeit uit de vage formulering van de probleemstelling (zie boven) is dat de kandidaat zich vele problemen op de hals haalt die niet rechtstreeks in verband staan met de centrale vraag. Hij had m.a.w. de contrastieve syntaxis alsmede de vertaalkundige gedeeltes buiten de scriptie moeten houden. Hij had tevens een veel korter overzicht moeten schrijven van de andere *er*-gebruiken.

Leesrapport bachelorscriptie Filip Frantál: *Het gebruik van presentatief er en de distributie van werkwoorden in presentatieve zinnen*. Praag 2019. Begeleider: prof. Jan Pekelder.

Conclusie

Het betreft hier een kandidaat die zich niet of nauwelijks heeft laten begeleiden. Dit valt te betreuren, want de heer Frantál is taalkundig buitengewoon getalenteerd. Met een systematische begeleiding was er zonder enige twijfel een sterkere scriptie uitgekomen. De kandidaat begaat typische beginnersfouten: geen scherpe probleemstelling, het bewandelen van zijpaden die geen aantoonbaar rechtstreeks verband houden met de centrale vraag, onevenwichtigheid in de opbouw van de scriptie, enzovoorts. Het taalgebruik is niet perfect maar zeker voldoende op bachelorsniveau. Alles afwegende verdient de heer Frantál een (kleine) 2. Er zat echter veel meer in.

Praag, 30 augustus 2019

Jan Pekelder